

Sygn. akt *III Cz 1773/15*

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Marcin Rak

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2015 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej wierzyciela (...)w G.

prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w(...)G. C. pod sygn. akt Km 3532/14

przeciwko dłużniczce T. K.

o świadczenie pieniężne

ze skargi dłużnika na czynność komornika

na skutek zażalenia dłużniczki

na postanowienie Sądu Rejonowego w (...)

z dnia 14 września 2015 roku, sygn. akt I Co 90/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Marcin Rak

Sygn. akt *III Cz 1773/15*

UZASADNIENIE

Dłużniczka wniosła skargę na czynność komornika domagając się jednocześnie zwolnienia od kosztów sądowych w postępowaniu skargowym. W oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku i dochodach podała, że jest właścicielką mieszkania o wartości 190.000 złotych i utrzymuje się z renty rodzinnej w kwocie 3.152 złote netto. Prowadzi gospodarstwo domowe z 24 - letnią bezrobotną córką. Podała, że jest zadłużona na łączną kwotę około 125.000 złotych, jej stałe wydatki to opłaty za mieszkanie w kwocie 1.200 złotych miesięcznie oraz wydatki na leki 250 złotych.

Na aktualnym etapie postępowania obciążające dłużniczkę koszty sądowe obejmują opłatę od zażalenia na postanowienie o odrzuceniu zażalenia w kwocie 30 złotych.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy oddalił wniosek. Wskazał, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi wyjątek od zasady odpłatności postępowania sądowego. W konsekwencji ze zwolnienia nie może korzystać osoba, która ma możliwość poczynienia stosownych oszczędności do granic zabezpieczenia kosztów koniecznego utrzymania. Wskazał nadto, że koszty sądowe powinny być taktowane co najmniej równorzędnie do innych wydatków. Podał, że skoro miesięczny dochód na członka rodziny dłużniczki przekracza 1.500 złotych, a wydatki na należności nie

związane z regulowaniem zobowiązań kredytowych wynoszą 1.450 złotych to nie sposób zaliczyć dłużniczki do grona osób najuboższych mogących skorzystać z dobrodziejstwa w postaci zwolnienia od kosztów sądowych. Jako podstawę rozstrzygnięcia wskazał art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1025 ze zm. – dalej jako u. o k. s.)

W zażaleniu na to postanowienie dłużniczka wniosła o jego uchylenie. Wskazała, że Sąd Rejonowy skrupulatnie obliczył jej dochody lecz odmawia rozliczenia komornika z pobranych przez niego kosztów. Domagała się merytorycznego rozpoznania wszystkich wniesionych przez nią skarg w jednym postępowaniu. Argumentowała, że jeden z wierzycieli zaoferował jej zwrot wyegzekwowanej nadpłaty co starczyłoby na opłatę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotem niniejszego postępowania może być jedynie kwestia zasadności odmowy zwolnienia dłużniczki od kosztów sądowych w postępowaniu ze skargi na czynności komornika, wobec czego pozostałe wnioski zawarte w zażaleniu pozostawały poza zakresem rozpoznania Sądu Okręgowego.

Ujęta w art. 102 u. o k. s. instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi pomoc państwa dla osób, które z uwagi na swoją trudną sytuację nie są w stanie kosztów tych ponieść bez uszczerbku koniecznego utrzymania siebie i rodziny. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem ubiegający się o taką pomoc powinien poczynić oszczędności do granic zaspokojenia tychże koniecznych wydatków i dopiero wówczas gdy wykaze, że nie był w stanie tego uczynić, może liczyć na wnioskowane zwolnienie.

Opłaty sądowe stanowią rodzaj danin publicznych. Zwolnienie od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji RP. Dlatego też zwolnienia mogą być stosowane w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężaru dotyczącego danej osoby na współobywateli. Z ich bowiem środków pochodzą dochody budżetu państwa, z których pokrywa się koszty postępowania sądowego w razie zwolnienia skarżącego z obowiązku ich ponoszenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2010 roku, II PZ 34/09, LEX nr 603836).

Jak nadto wynika z art. 102 u. o k.s. koszty sądowe wyprzedzają jedynie koszty utrzymania koniecznego dla strony i jej rodziny. W związku z tym w orzecznictwie wyrażany jest podzielany przez Sąd Okręgowy pogląd, zgodnie z którym nie ma żadnych podstaw do przyjmowania aby inne zobowiązania nie będące kosztami koniecznego utrzymania, takie jak np. konieczność spłaty kredytów czy zadłużenia, miały pierwszeństwo przed kosztami sądowymi (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 29 lipca 2013 roku, III AUz 392/13, Lex nr 1362892, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 18 października 2012 roku, I ACz 1699/12, Lex nr 1220608).

W tym aspekcie Sąd Rejonowy dokonał trafnego zestawienia dochodów rodziny dłużniczki z kosztami niezbędnego utrzymania (nie obejmującymi obowiązku spłaty zadłużenia) i wskazał, że jest ona w stanie uiścić koszty sądowe. Ocena ta nie może być skutecznie podważona. Sama dłużniczka nie wskazuje wprost w zażaleniu aby nie była w stanie uiścić obciążających ją kosztów sądowych. Co więcej wskazuje, że mogłaby środki te uzyskać z tytułu nadpłaty, której zwrot zaoferował jej jeden z wierzycieli. Skoro tak, to powinna podjąć działania aby chociażby w ten sposób pozyskać niezbędne środki. Obowiązek uiszczenia opłaty obciążał bowiem dłużniczkę, wobec czego nie było rzeczą Sądu Rejonowego zwracanie się do osób trzecich celem pozyskania wiarygodności dłużniczki na poczet pokrycia opłat w toczącym się postępowaniu skargowym.

W takiej sytuacji prawidłową była ocena Sądu Rejonowego co do braku przesłanek koniecznych do zastosowania art. 102 u. o k. s.

Z tych też względów Sąd Okręgowy oddalił zażalenie jako bezzasadne, a to na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397§2 k.p.c.

SSO Marcin Rak